

Hoeverveel kilometer duurt de les vandaag?

LUISTERLESSEN OP PODCAST, VAN IN DE LERARENOPLEIDING TOT IN DE PAV-KLAS

December 2020. Onze hogeschool schakelde een tijd eerder over op afstandsonderwijs. Het was noodzakelijk, maar voor studenten die dag in dag uit achter een scherm les volgden was het verre van evident. Tegelijk waren podcasts volop aan het doorbreken. Zelf genoot ik elke morgen al wandelend van een stukje expertise dat gedeeld werd in de *#weetikveel*-podcasts van Radio 1. Ik merkte dat het wandelen mij hielp om mijn luisterfocus te behouden. Bewegen, iets bijleren van een expert en tegelijkertijd beter worden in luisteren? Dat klinkt helemaal als leren in samenhang op een actieve manier, dus daar moest wel een lesconcept Project Algemene Vakken (PAV) in zitten! Het idee om via wandellessen de integratiegedachte van PAV vorm te geven was geboren.

Hanne Rosius

Over de auteurs

HANNE ROSIUS

is lerarenopleider aan het departement Education van Hogeschool PXL. Ze geeft het vak PAV aan de opleiding educatieve bachelor voor het secundair onderwijs. Daarnaast is ze als onderzoeker op het vlak van digitale didactiek verbonden aan PXL Research. Ze houdt ervan om samen met studenten nieuwe werkvormen uit te denken en uit te proberen.

JE WANDELEND VERDIEPEN

We begonnen met wandellessen voor onze studenten, toekomstige leerkrachten PAV. In die periode werkten we rond het concept 'multiperspectiviteit'. Via het lesconcept *read – think – dig deeper – discuss* leerden we studenten hoe ze vanuit verschillende perspectieven konden kijken naar seksualiteit. Na het lezen (*read*) en overdenken (*think*) van een startartikel, moesten de studenten dieper graven (*dig deeper*) om andere perspectieven te ontdekken. Er werden een aantal relevante podcasts geselecteerd waarin ervaringsdeskundigen of experts vanuit hun eigen cultuur of positie praten over seksualiteit. De studenten kozen er de podcast uit die het meest van hun eigen perspectief afweek. We stuurden de studenten daarna een uur op wandel tijdens het beluisteren van de podcast. Ze kregen geen traditioneel vragenlijstje mee, wel de opdracht om na het wandelen de inhoud van de podcast te kunnen navertellen, geïllustreerd met beklijvende anekdotes die hen aan het denken zetten. Na het wandelen kwamen we opnieuw samen in de digitale les voor een diepgaande nabespreking en discussie (*discuss*).

OP NAAR EEN EIGEN PODCAST

De studenten evalueerden de wandelles positief. Ze waren even van het scherm weg en er werd op een geïntegreerde manier gewerkt aan taalvaardigheid, burgerschap, informatieverwerving en -verwerking en geestelijke en lichamelijke gezondheid. Daarom schakelden we een versnelling hoger. We maakten zelf podcasts voor de studenten, afgestemd op de te bereiken doelen. Zo trokken we naar het departement rechtspraak voor een interview met een van de lectoren over de asielprocedure. Dankzij die podcast konden de studenten de nieuwsberichten over hongerstakingende asielzoekers beter kaderen. Later gingen de studenten zelf podcasts maken voor elkaar. Een ideale manier om nieuwe leerinhouden te verwerken en de verworven expertise te delen!

LEREN IN SAMENHANG IN PAV

Sommige studenten wilden spontaan de vertaalslag maken naar hun PAV-klas in de stagescholen. Alles start met de keuze van de geschikte podcast voor je klas. We gingen samen op zoek naar aangepaste podcasts die meteen de brug slaan tussen competenties in het Nederlands en andere sleutelcompetenties. Door het grote aanbod is het niet moeilijk om geschikte podcasts te vinden. Je kan in functie van de beginsituatie van je klas spelen met de lengte of het inhoudelijke niveau van de podcast. De podcastreeks *Wetenschapje* bevat bijvoorbeeld erg laagdrempelige afleveringen van tien minuten met geanimeerde toelichting over een wetenschappelijk onderwerp. In *Universiteit van Vlaanderen* of *Plaaneet Frank* komen gelijkaardige onderwerpen aan bod, maar dan op een hoger niveau en gedurende een twintigtal minuten. Ook het onderwerp en type podcast kun je makkelijk afstemmen op de doelen die je aan luistervaardigheid wil koppelen. Zo kan een getuigenis zoals *Uit de podcast* ingeschakeld worden om te werken aan doelen rond seksualiteit en lichamelijke en geestelijke gezondheid. In *De stemmen van assisen* kan je beluisteren hoe moordzaken opgelost werden in een tijd dat speurders nog geen gebruik konden maken van wetenschap en technologie. Dat vormt een spannende insteek voor een luisterles gekoppeld aan historisch bewustzijn en wetenschap.

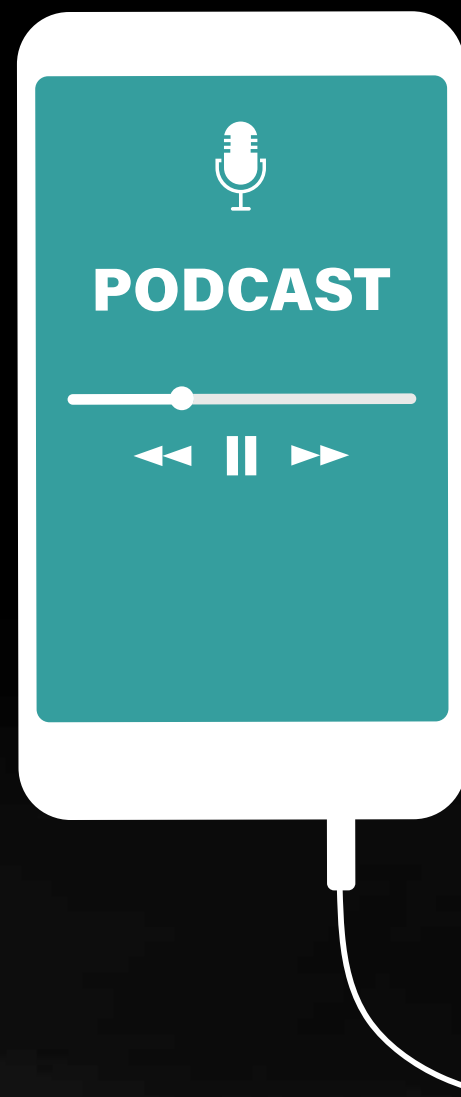
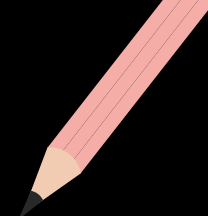
PODCAST- WERKVORMEN

Na het kiezen van een geschikte podcast in functie van de beginsituatie en de te bereiken doelen, gingen we nadenken over werkvormen. De podcastwandeling bleek ook te werken in de lessen PAV in het secundair onderwijs. Zo'n wandeling heeft een vaste structuur: een introductie in de klas, een wandelgedeelte met een duidelijke luisterfocus en een nabespreking om de inhoud vast te zetten. Maak van de luisterfocus geen lijstje vol inhoudsvragen. Daag leerlingen uit om na het wandelen in hun eigen woorden te kunnen navertellen wat ze hoorden. Laat ze zoeken naar situaties waarin ze zich herkennen of die hen net verwonderen. Onze ervaring leert dat leerlingen in de klassikale nabespreking veel meer inbrengen wanneer ze dankzij een duidelijke en algemene luisterfocus ruimte hadden om te luisteren. De leerlingen beluisterden de podcast op een smartphone met eigen oortjes. Het wandelen zelf gebeurde op verschillende manieren, afhankelijk van wat praktisch haalbaar was: van een rondje op de speelplaats tot een wandeling in het park.

Als het even niet haalbaar was om te wandelen, zochten we een alternatief. We activeerden de leerlingen dan via *sketchnoting*, een heel visuele manier van notities nemen. Tijdens het luisteren van de podcast kregen de leerlingen één blad waarop ze de inhoud moesten schetsen met iconen, symbolen, tekeningen, pijlen en kernwoorden. Dat kan op een blanco blad, maar je kan ook al een basisstructuur (*advanced organizer*) meegeven om het luisteren meer te richten.

RADIO PAV

Verder lieten we ook de leerlingen zelf podcasten. In een van de scholen liet studente Lisa Boonen leerlingen in groep een podcast maken over een zelfgekozen onderwerp. In de daaropvolgende weken luisterden de leerlingen al wandelend naar elkaars podcast tijdens het laatste halfuurtje van de les. Er werd een les aan gekoppeld over het belang van bewegen en de leerlingen hielden bij hoeveel stappen ze extra zetten tijdens het hele project. Cindy Vandenameele zette het podcasten dan weer in om aarzelende sprekers te motiveren. De mogelijkheid tot heropname en de afwezigheid van een zichtbaar publiek werkten drempelverlagend en maakten succeservaringen mogelijk. Haar project groeide zelfs uit tot een heus radioproject.

Enkele tips

Overtuigd om een wandelles uit te proberen? Hieronder vind je een aantal tips voor podcasts die bruikbaar zijn in PAV, geordend volgens de sleutelcompetentie die je mee kan integreren. Ga zelf ook zeker eens op zoek, want elke dag komen er nieuwe podcasts bij!

- Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn / gezondheid: *Frankie, Onderons, Keihard, Patiënt Pedro, Uit de podcast, Onbespreekbaar, Lotte gaat diep*
- Competenties op het vlak van wiskunde, exacte wetenschappen en technologie: *Universiteit van Vlaanderen, Planeet Frank, Ik zie ik zie wat jij niet ziet, Wetenschapje, Ongesteld*
- Juridische competenties: *De stemmen van assisen, Na de feiten*
- Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn: *Oorlogs-stories, Brieven van mijn grootvader, Het geheugen van de mug*
  - Burgerschapscompetenties: *Snapt ge mij nu?, Sorry voor mijn broertje, Laura H.*
  - Podcastreeksen met gevarieerde inhoud: *NOS jeugdjournaal, Het klokhuis, 22 minuten stomme vragen, #weetikveel, DS Vandaag, Duidelijk*

Je vindt al deze podcasts via je podcastapp of op Spotify. Daar kan je een link genereren om ze met je leerlingen te delen.

Merk op dat je dankzij het ruime aanbod gemakkelijk kan differentiëren op het vlak van leerstatus of interesses. Het is immers zeker niet noodzakelijk dat iedereen dezelfde podcast beluistert!

Overtuigd om zelf te podcasten?

Probeer dan zeker de tool *Anchor* uit (<https://anchor.fm/>). *Anchor* heeft volgende troeven:

- gratis
- toestelonafhankelijk
- geen extra opnameapparatuur nodig
- gebruiksvriendelijk
- kans om intermezzo's en achtergrondmuziek toe te voegen
- optie om van op afstand samen te werken
- makkelijk te delen met anderen

Hoe het werkt, dat wijst zichzelf uit, maar via Google vind je ook heel wat uitgewerkte stappenplannen.

